

Til
Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse og
regionernes sygehuse og private sygehuse m.v.,
hvor der kan brevstemmes

Slotsholmsgade 10
1216 København K
Telefon 72 28 24 00
valg@oim.dk
valg.oim.dk

Cc.: Danske Regioner

6 bilag

Sagsnr.
2017 - 3153

Doknr.
491449

Dato
23-10-2017

Brevstemmeafgivning på sygehuse og i Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse til kommunal- og regionalvalget tirsdag den 21. november 2017

1. Indledning og indhold

Tirsdag den 21. november 2017 afholdes der valg til kommunalbestyrelser og regionsråd i Danmark.

Vælgere, der er indlagt på sygehuse eller er indsat i en af Kriminalforsorgens anstalter eller arresthuse, kan brevstemme dér i perioden **fra og med tirsdag den 31. oktober 2017 til og med fredag den 17. november 2017**.

Dette brev indeholder en række vigtige informationer til brug for regionernes sygehuse og de private sygehuse, hvor der kan brevstemmes inden for den ovennævnte periode, samt for Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse (herefter "institutionerne").

./. Som [bilag 1](#) er vedlagt billede af brevstemmematerialet, og som [bilag 2](#) (til brug på sygehuse) og [bilag 3](#) (til brug i Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse) er vedlagt vejledninger til vælgerne om brevstemmeafgivning. Endvidere vedlægges som [bilag 4](#) bekendtgørelse om brevstemmeafgivning på sygehuse og som [bilag 5](#) bekendtgørelse om brevstemmeafgivning i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse. Som [bilag 6](#) vedlægges en fortegnelse over private sygehuse m.v., hvor brevstemmeafgivning skal gennemføres.

2. Betingelser og frister for brevstemmeafgivning

Enhver vælger kan afgive brevstemme i enhver kommune her i landet.

Ret til at stemme, herunder brevstemme, til kommunale og regionale valg har enhver, der på valgdagen

- er fyldt 18 år,
- har fast bopæl i kommunen/regionen, og som herudover
- enten har dansk indfødsret (statsborgerskab), er statsborger i en af de øvrige medlemsstater i EU, er statsborger i Island eller Norge eller uden afbrydelse har haft fast bopæl i riget i de sidste 3 år forud for valgdagen.

Vælgere, der er under værgemål med fratagelse af den retlige handleevne efter værgemålslovens § 6, har også valgret til kommunale og regionale valg som følge af en lovændring i 2016.

Derimod har følgende personer ikke længere valgret til kommunale og regionale valg:

- udlændinge, der er på tålt ophold,

- udlændinge, der er udvist ved endelig dom eller endelig administrativ afgørelse, og
- udlændinge, der opholder sig i Danmark for at afsone straf m.v. idømt af en international straffedomstol.

2.1. Brevstemmeafgivning på sygehusene

Vælgere, der er indlagt på sygehus,¹ kan brevstemme på sygehuset. Også vælgere, der er indlagt som heldøgns- eller deldøgnspatienter eller som raske ledsagere inden for den periode, hvor der kan brevstemmes, kan brevstemme på sygehuset.

De nærmere regler om brevstemmeafgivning på sygehuse, herunder om de opgaver, der påhviler sygehuset i forbindelse med gennemførelse af brevstemmeafgivningen, er fastsat i bekendtgørelse nr. 1139 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning på sygehuse, hvortil der henvises. Bekendtgørelsen er vedlagt dette brev som bilag 4 og kan desuden findes på Retsinformation.dk via følgende link:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=194186>

Det er i den forbindelse vigtigt, at de ansvarlige for brevstemmeafgivningen på sygehuset læser bekendtgørelsen grundigt igennem, inden brevstemmeafgivningen påbegyndes.

Økonomi- og Indenrigsministeriets fortegnelse over private sygehuse m.v., hvor brevstemmeafgivning skal gennemføres (bilag 6), kan hentes på ministeriets valghjemmeside via følgende link:

<http://valg.oim.dk/valgmyndigheder/valg-til-kommunalbestyrelser-og-regionsraad-2017/>

2.2. Brevstemmeafgivning i Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse

Vælgere, der er indsat i en af Kriminalforsorgens anstalter eller arresthuse inden for den periode, hvor der kan afgives brevstemme, kan brevstemme i institutionen.

Institutionen skal sørge for, at de indsatte bliver gjort bekendt med muligheden for at brevstemme i institutionen. Vælgere, der indsættes inden for den periode, hvor der kan afgives brevstemme, skal ligeledes orienteres om muligheden for at afgive brevstemme i institutionen.

¹ Ved sygehuse forstås:

- 1) regionernes egne sygehuse og tilknyttede behandlingsinstitutioner m.v., jf. § 74, stk. 2, i sundhedsloven,
- 2) selvejende hospicer, som sundhedsministeren har bestemt, at frit valg-reglerne finder anvendelse på, jf. § 75, stk. 5, jf. stk. 4, i sundhedsloven,
- 3) selvejende hospicer i øvrigt, som et regionsråd har indgået driftsoverenskomst med, jf. § 75, stk. 4, i sundhedsloven,
- 4) de i § 79, stk. 2, i sundhedsloven nævnte private specialsygehuse m.fl., som yder behandling under indlæggelse,
- 5) privatejede sygehuse, klinikker m.v., som regionsrådene i forening har indgået aftale med om behandling af patienter i henhold til deres udvidede frie sygehusvalg, jf. § 87, stk. 4, i sundhedsloven, som yder behandling under indlæggelse og har mindst 20 sengepladser, og som er anført på Sundheds- og Ældreministeriets fortegnelse over private sygehuse m.v.
- 6) private institutioner i øvrigt, som et regionsråd har indgået overenskomst med eller på anden måde benytter som led i løsningen af sygehusvæsenets opgaver, jf. § 75, stk. 2, i sundhedsloven, og som yder behandling under indlæggelse og har mindst 20 sengepladser, og
- 7) private sygehuse m.v. i øvrigt, som efter anmodning er optaget på Sundheds- og Ældreministeriets fortegnelse over private sygehuse m.v.

Også vælgere, der skal løslades inden valgdagen, kan brevstemme i institutionen. Både domfældte vælgere og varetægtsarrestanter eller anholdte kan brevstemme i institutionen.

De nærmere regler om brevstemmeafgivning i Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse, herunder om de opgaver, der påhviler institutionerne i forbindelse med gennemførelse af brevstemmeafgivningen, er fastsat i bekendtgørelse nr. 1136 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse, hvortil der henvises. Bekendtgørelsen er vedlagt dette brev som bilag 5 og kan desuden findes på Retsinformation.dk via følgende link:

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=194183>

Det er i den forbindelse vigtigt, at de ansvarlige for brevstemmeafgivningen i institutionen læser bekendtgørelsen grundigt igennem, inden brevstemmeafgivningen påbegyndes.

3. Institutionens ansvar

Institutionens ledelse har ansvaret for tilrettelæggelsen og gennemførelsen af brevstemmeafgivningen på institutionen.

Institutionens administrative leder udpeger i overensstemmelse med bekendtgørelsens kapitel 2 de personer, der skal fungere som stemmemodtagere, og sørger i øvrigt for forberedelsen og gennemførelsen af brevstemmeafgivningen.

3.1. Stemmelokaler, fremgangsmåde og nye regler om hjælp til brevstemmeafgivning

Stemmelokalerne skal være indrettet og åbne for brevstemmeafgivning i overensstemmelse med bekendtgørelsens kapitel 3.

Fremgangsmåden ved brevstemmeafgivningen til kommunale og regionale valg er som fastsat i §§ 9 og 12 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning på sygehuse henholdsvis §§ 8 og 11 i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i kriminalforsorgens anstalter og arresthuse samt kapitel 6 (om hjælp til stemmeafgivningen) og kapitel 7 (om vejledning af vælgeren i forbindelse med brevstemmeafgivning) i begge bekendtgørelser. Se også den vejledning, der er trykt på bagsiden af følgebrevet i brevstemmematerialet.

Der vedhæftes endvidere som bilag 2 (til brug på sygehuse) og bilag 3 (til brug i Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse) en *vejledning til vælgere om brevstemmeafgivning til de kommunale og regionale valg 21. november 2017*. I vejledningen er bl.a. gengivet fortegnelsen over de partier, der er opstillingsberettiget til folketingsvalg, og de bogstavbetegnelser, disse er tildelt. I tilslutning hertil er udtrykkeligt anført, at fortegnelsen ikke viser, om de nævnte partier opstiller til valget i den kommune/region, hvor vælgeren bor. Institutionen bedes sørge for, at vejledningen er tilgængelig for vælgerne ved brevstemmeafgivningen.

Hvis en vælger kun ønsker at afgive stemme enten til kommunalbestyrelsesvalget eller til regionsrådsvalget, kan vælgeren tilbagelevere den ubenyttede stemmeseddel med tilhørende konvolut til stemmemodtageren, der i givet fald straks skal tilintetgøre den ubenyttede stemmeseddel og konvolut. I stedet for at tilbagelevere den ubenyttede stemmeseddel med tilhørende konvolut kan vælgeren dog blot undlade at udfylde den pågældende stemmeseddel, men i øvrigt følge den almindelige fremgangsmåde ved at lægge den blanke stemmeseddel i den tilhørende konvolut og tilklæbe denne og derefter lægge den tilklæbede konvolut i yderkuverten sammen med den anden konvolut med udfyldt stemmeseddel samt følgebrevet (dvs. stemme blankt).

Hvis vælgeren ikke er i stand til at udfylde stemmesedlen og/eller udfylde og underskrive følgebrevet, eller hvis vælgeren i øvrigt ønsker **hjælp i forbindelse med stemmeafgivningen**, kan vælgeren forlange at få personlig bistand hertil.

Den personlige bistand ydes som udgangspunkt af en eller flere stemmemodtagere. Bemærk, at enhver vælger har ret til at forlange at få personlig bistand til stemmeafgivningen fra en person, som vælgeren selv har udpeget. Den personligt udpegede hjælper vil enten yde den personlige bistand sammen med stemmemodtageren eller (som noget nyt) yde den personlige bistand alene. I de tilfælde, hvor den personlige bistand ydes af både en personligt udpeget hjælper og en stemmemodtager, skal den personlige bistand ydes af disse i forening. Det vil dog være naturligt, at det er stemmemodtageren, der sikrer sig vælgerens identitet, giver vælgeren vejledning m.v. og attesterer stemmeafgivningen på følgebrevet.

Som nævnt har enhver vælger mulighed for at forlange at få personlig bistand til stemmeafgivningen alene af en person, som vælgeren selv har udpeget. Det er dog en betingelse, at vælgeren over for stemmemodtageren udtrykkeligt og utvetydigt tilkendegiver et ønske om alene at få personlig bistand af en personligt udpeget hjælper, og at ønsket er begrundet i en umiddelbart konstaterbar eller dokumenterbar fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse. Det er stemmemodtageren, der vurderer, om disse to betingelser er opfyldt.

Ved brevstemmeafgivning i Kriminalforsorgens anstalter og arresthuse kan personlig bistand fra en person, som vælgeren selv har udpeget, alene ske, i det omfang dette ikke strider mod de vilkår for fængsling, herunder reglerne om adgang til besøg, som vælgeren er undergivet.

3.2. Særligt om udfyldelse af følgebrev og yderkuvert

Ministeriet skal særligt henlede institutionens opmærksomhed på kapitel 5 i den bekendtgørelse, der regulerer brevstemmeafgivningen på den pågældende institution, om den almindelige fremgangsmåde ved brevstemmeafgivning.

Ifølge oplysninger fra kommunerne, der står for gennemgangen af brevstemmer inden afstemningens begyndelse med henblik på at vurdere, om brevstemmerne skal tages i betragtning, forekommer det ofte, at der er formelle fejl i udfyldelsen af følgebrevet til brevstemmemateriale, der hidrører fra nogle af institutionerne.

Ministeriet skal derfor indskærpe, at det er af største betydning, at de formelle regler om attestation af følgebrevet ved underskrift af stemmemodtageren og institutionens navn eller stempel iagttages, da man i modsat fald risikerer, at brevstemmen ikke vil blive taget i betragtning, hvis der er tvivl om, hvorvidt formalia om brevstemmeafgivningen er behørigt iagttaget.

For så vidt angår brevstemmeafgivning på sygehuse henledes opmærksomheden endvidere på, at der ved udfyldning af følgebrev og yderkuvert ikke kan anvendes labels eller lignende, der indeholder oplysning om vælgerens personnummer eller om den afdeling, vælgeren er indlagt på. Der henvises i øvrigt til § 10, nr. 3 og 5, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning på sygehuse, som finder anvendelse ved kommunale og regionale valg.

Endelig skal det indskræpes, at forsiden af den gråblå yderkuvert skal udfyldes med navnet på vælgerens bopælskommune og ikke navnet på den kommune, hvor den pågældende institution er beliggende.

4. Brevstemmemateriale

Ved brevstemmeafgivning må der kun anvendes det brevstemmemateriale, der er fremstillet af ministeriet, og som er gengivet i bilag 1 (billede af brevstemmematerialet).

Brevstemmematerialet kan for Økonomi- og Indenrigsministeriets regning bestilles direkte hos Rosendahls, Vandtårnsvej 83 A, 2860 Søborg, tlf. 43 22 73 00, e-post: distribution@rosendahls.dk. Det er ikke muligt at bestille brevstemmemateriale via forlagets hjemmeside.

Ved bestillinger af brevstemmemateriale bedes tydeligt angivet, at man ønsker store sæt, der består af alle 6 dele af brevstemmematerialet.

Økonomi- og Indenrigsministeriet har i 2017 ladet fremstille nyt brevstemmemateriale til kommunale og regionale valg. Brevstemmematerialet har samme format og indeholder samme bestanddele som tidligere oplag af brevstemmematerialet. Ændringerne består hovedsagelig i visse sproglige ændringer af bl.a. vejledningen til vælgeren på de små konvolutter til stemmesedlerne samt i følgebrevet. Rosendahls vil fortsat udsende evt. restoplæg af materialet fremstillet i 2008, før der udsendes materiale fremstillet i 2017. Det brevstemmemateriale, som Økonomi- og Indenrigsministeriet fik fremstillet i 2008 til kommunale og regionale valg, og som blev benyttet ved valgene i 2009 og 2013, kan således også benyttes ved kommunal- og regionalvalget i 2017.

Eventuelle restoplæg af brevstemmemateriale fremstillet før 2008 kan derimod ikke benyttes, men skal kasseres.

Brevstemmemateriale beregnet til folketingsvalg, folkeafstemninger eller Europa-Parlamentsvalg kan ikke benyttes til kommunale og regionale valg.

5. Forsendelse af brevstemmerne

Stemmmodtagerne skal sørge for, at de afgivne brevstemmer (yderkuvert med konvolutter med stemmesedler samt følgebrev) bliver sendt til kommunalbestyrelsen i den kommune, vælgeren har angivet på brevstemmens yderkuvert snarest muligt, så de kan være sendt hjem og modtaget i vedkommende kommune, inden afstemningen går i gang på valgdagen kl. 8. Brevstemmerne skal om muligt afsendes samme dag, de er afgivet, eller senest dagen efter. Brevstemmer, der kommer for sent frem, kan ikke tælles med.

Kommunerne har indgået en særftale med PostNord om samlet forsendelse af brevstemmer afgivet i kommunerne fra den 13. til den 17. november 2017. Disse brevstemmer afhentes hos kommunerne lørdag den 18. november 2017. Der er ikke noget til hinder for, at brevstemmer afgivet på sygehuse og i fængsler m.v. indgår i den samlede forsendelse, hvis der kan opnås enighed herom mellem institutionen og den pågældende kommune. Kommunerne er dog ikke forpligtede til at varetage forsendelsen af institutionens brevstemmer.

Brevstemmer, der sendes med PostNord, kan sendes som almindelige breve. Brevstemmer, der afgives de sidste 8 dage før valgdagen, skal dog sendes som Quickbreve (dag-til-dag forsendelse), hvis de sendes med PostNord uden for en evt. indgået særftale med kommunerne. Sådanne brevstemmer skal afsendes snarest muligt i løbet af samme dag/aften og afsendes som Quickbrev fra et posthus/en postbutik for at kunne nå frem til vælgerens bopælskommune i tide. Om nødvendigt må brevstemmerne køres til nærmeste postdistributionscenter eller evt. afleveres direkte hos vælgerens bopælskommune, hvis det er muligt. Oplysninger om seneste indleveringstidspunkt for Quickbreve for de enkelte posthuse findes på PostNords hjemmeside.

Brevstemmeafgivningen på institutionen bør så vidt muligt tilrettelægges sådan, at så mange vælgere som muligt kan brevstemme i god tid inden udløbet af fristen.

Brevstemmerne skal afsendes individuelt i den yderkuvert, der hører til brevstemme-materialet. Ministeriet skal i den forbindelse indskærpe, at det IKKE er tilladt at lægge flere brevstemmer i én større yderkuvert og sende dem samlet til vælgerens bopæls-kommune.

Udgifter til forsendelse afholdes af institutionen.

Eventuelle spørgsmål kan rettes til Økonomi- og Indenrigsministeriets Valgenhed på valg@oim.dk eller tlf. 72 28 24 00.

Med venlig hilsen

Christine Boeskov
Valgkonsulent